

Asia: VN/15767/2021

Ehdotus kansalliseksi aineettomien oikeuksien strategiaksi (IPR-strategia)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VN/15767/2021

KOPIOSTO RY:N LAUSUNTO EHDOTUKSESTA KANSALLISEKSI AINEETTOMIEN OIKEUKSIEN STRATEGIAKSI (IPR-STRATEGIAKSI)

YLEISTÄ

Pidämme IPR-strategian valmistelua tärkeänä luovan alan toimintaedellytysten turvaamiseksi jatkossakin ja kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa.

TUEMME TEKIJÄNOIKEUDELLISEN OSAAMISEN LISÄÄMISTÄ

Tuemme pk-yrityksille suunnatun IPR-neuvonnan ja tiedonsaannin lisäämistä sekä IPR University Centerin roolin vahvistamista IPR-koulutuksen tarjoajana pk-yrityksille.

Kannatamme opiskelijoiden ja muiden tekijänoikeudella suojattujen teosten käyttäjien tekijänoikeusosaamisen lisäämistä heille tarjottavan tekijänoikeuskoulutuksen ja tiedottamisen keinoin. Ehdotamme, että korkeakoulututkintoihin ja muihin tutkintoon johtaviin koulutuksiin sisällytettäisiin pakollisina kursseina immateriaalioikeutta käsitteleviä kursseja. Opiskelijat voisivat hyödyntää immateriaalioikeuden kursseilta saamaansa osaamista niin työelämässä kuin kuluttajinakin.

Kopiosto tarjoaa ja järjestää tekijänoikeuskoulutusta peruskouluille, toiselle asteelle ja korkeakouluihin. Tulemme järjestämään koulutusta yhteistyössä oppilaitosten kanssa jatkossakin. Tekijänoikeustaitojen osaaminen on osa valtakunnallisia opetussuunnitelmia peruskouluissa ja toisella asteella. Tekijänoikeus- ja immateriaalioikeusosaaminen olisi tärkeä osa myös korkeakoulututkintoja.

Tekijänoikeustaitojen opettamista varten Kopiosto, opetus- ja kulttuuriministeriö, opetushallitus ja Opetusalan Ammattijärjestö ovat tuottaneet yhteistyössä Kopiraittila-verkkopalvelun (www.kopiraittila.fi), jossa on tekijänoikeuksien oppimiseen ja opettamiseen monipuolista pelillistä ja muuta materiaalia peruskoulusta korkeakouluihin. Kullekin kouluasteelle on saatavilla omat materiaalit suomeksi ja ruotsiksi. Korkeakoulun materiaali myös on saatavilla englanniksi. Korkeakoulun itseohjautuva pelillinen tekijänoikeusopiskelumateriaali on laadittu kaikille korkeakouluopiskelijoille ammattikorkeakouluissa, yliopistoissa ja korkeakouluissa. Kopiraittila.fi-palvelu ja siellä hankittava digitaalinen osaamismerkki on yhdistettävissä osaksi korkeakouluopintoja.

TUEMME TEKIJÄNOIKEUSINFRASTRUKTUURIN KEHITTÄMISTÄ

Tuemme oikeudenhaltijoiden ja teosten tunnistamista sekä laadukkaan metadatan kehittämistä teknologian keinoin.

TUEMME OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HENKILÖSTÖRESURSSIEN LISÄÄMISTÄ

Olemme panneet huolestuneena merkille opetus- ja kulttuuriministeriön tekijänoikeusosaston pitkäaikaisen henkilöstövajeen. Henkilöstövaje on riski koko luovalle toimialalle ja se on jo estänyt eräiden tarpeellisten tekijänoikeuden kehityshankkeiden toteutuksen. Pidämme välttämättömänä, että tekijänoikeusasioita käsittelevän henkilöstön määrää nostetaan vähintään kahdella asiantuntijatason henkilöllä.

PYYDÄMME KIINNITTÄMÄÄN HUOMIOTA AVOIMEN TIETEEN EDISTÄMISEEN JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN TOTEUTUMISEN TASAPAINOON

Pyydämme kiinnittämään IPR-strategiassa erityistä huomiota tekijänoikeuksien kunnioittamiseen ja tekijän tai muun oikeudenhaltijan tosiasiallisen valinnanvapauden turvaamiseen sen osalta, millaisia käyttöoikeuksia tekijän tai muun oikeudenhaltijan veloitetaan antavan teokseensa.

Ehdotamme IPR-strategiaan lisättäväksi, että avoimen tieteen ja tutkimustiedon avoimen saatavuuden edistämiseksi on luotava kotimaiseen korkealaatuiseen tiedejulkaisemiseen kestävä rahoitusmalli ja säilytettävä kotimaisen tiedejulkaisun toimintaedellytykset jatkossakin. Tutkimusjulkaisujen, artikkelien ja muun materiaalin avoin julkaiseminen tietyllä Creative Commons -lisenssillä ei saa olla tutkimuksen julkisen rahoituksen saamisen ehtona. Vaihtoehtoisten lisensiointitapojen mahdollistamisen yhteydessä tekijänoikeudenhaltijalla on säilytettävä

tosiasiallinen vapaus saada päättää siitä, millaisia käyttöoikeuksia hän luovuttaa teokseensa. Tätä valinnanvapautta ei tule rajoittaa vaatimalla tekijöitä luovuttamaan vapaita käyttö- ja muokkusoikeuksia teokseensa CC-lisensillä. Julkisilla varoilla rahoitetussa toiminnassa tulisi kiinnittää erityistä huomiota tasapainoiseen viestintään ja vastuullisiin suosituksiin, mitä tulee tarjottuihin tekijänoikeuksien ja käyttöoikeuksien siirron vaihtoehtoihin. Esimerkiksi avoimeen julkaisemiseen on tarjottava muitakin vaihtoehtoja kuin CC-lisenssi.

PYYDÄMME HUOMIOIMAAN IMMATERIAALIOIKEUKSIEN TÄYTÄNTÖÖNPANON IPR-STRATEGIASSA

Pyydämme kiinnittämään kansallisessa IPR-strategiassa huomiota EU:n strategioiden keskeiseen tavoitteeseen immateriaalioikeuksien täytäntöönpanon tehostamisesta. Pyydämme kiinnittämään huomiota lainsäädännön valmistelussa EU-tasollakin huomioon otettuun verkkotunnusten rekisteröinti- ja haltijatietojen saatavuuteen ja tietojen saatavuuden parantamiseen luvattoman käytön vähentämiseksi. Oikeudenhaltijat pystyvät puuttumaan paremmin teostensa luvattomaan jakeluun verkossa, mikäli verkkosivun haltijatiedot ovat helposti saatavilla. Aikaisemmasta käytännöstä poiketen kansainvälisten verkkotunnusten haltijatiedot eivät ole enää helposti saatavilla avoimissa verkkotunnustietokannoissa.

Täytäntöönpanon tehostamiseksi tekijänoikeus- ja muiden immateriaalioikeusrikosten rangaistusasteikko tulisi nostaa Suomessa samalle tasolle kuin Pohjoismaissa eli kuuteen vuoteen, kuten Ruotsissa ja Tanskassa.

Helsingissä 28.6.2021

Valtteri Niiranen

Toimitusjohtaja, Kopiosto ry

Sini Kauppila

Lakimies, Kopiosto ry

Kauppila Sini
Kopiosto ry